

به نام خدا

راهنمای مطالعه پیام‌های آسمان

(پایه‌های هفتم، هشتم و نهم / ویژه اهل سنت)

شامل :

۱- نکات طلایی هر درس

۲- انواع سوالات تشریحی، کامل کردنی، چهار گزینه‌ای، صحیح و غلط

۳- پاسخ فعالیت‌های کلاسی

۴- پاسخ خودت را امتحان کن

مؤلف: منصور مرادزهی

انتشارات ارسطو

(چاپ و نشر ایران)

۱۳۹۷

سرشناسه: مرادزهی، منصور، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدید آور: راهنمای مطالعه پیام‌های آسمان (پایه‌های هفتم، هشتم و نهم/ ویژه اهل سنت) .../ مولف منصور مرادزهی.
مشخصات نشر: مشهد: ارسطو، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۱۱۲ ص.؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۲-۳۰۳-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیفا
موضوع: تعلیمات دینی اسلامی -- راهنمای آموزشی (راهنمایی)
موضوع: Islamic religious education -- Study and teaching (Guidance level):
موضوع: تعلیمات دینی سنی
موضوع: *Sunnites religious education
رده بندی کنگره: ۱۳۹۷/۴۲/۷/۷/۷
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۵
شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۵۰۳۳۹

نام کتاب: راهنمای مطالعه پیام‌های آسمان (پایه‌های هفتم، هشتم و نهم/ ویژه اهل سنت)
مؤلف: منصور مرادزهی
ناشر: ارسطو (با همکاری چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷
چاپ: مدیران
قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۲-۳۰۳-۱
تلفن های مرکز پخش: ۳۵۰۹۶۱۴۵ - ۳۵۰۹۶۱۴۶ - ۵۱ -
www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	مقدمه
پایه هفتم	
۹	درس هشتم: افتخار بندگی
۱۵	درس نهم: به سوی پاکی
۱۷	درس دهم: ستون دین
۲۲	درس یازدهم: نماز جماعت
پایه هشتم	
۳۱	درس چهارم: خلفای راشدین (شیخین)
۴۲	درس پنجم: خلفای راشدین (صهرین و امیرالمومنین حسن مجتبی)
۵۰	درس ششم: نردبان آسمان
۵۳	درس هفتم: یک فرصت طلایی
پایه نهم	
۵۹	درس چهارم: عمر بن عبدالعزیز
۶۹	درس پنجم: حکومت اسلامی و رهبری دینی
۷۴	درس ششم: وضو، غسل و تیمم
۸۹	درس هفتم: احکام نماز
۹۶	درس یازدهم: انفاق

مقدمه

کتاب پیش رو مجموعه‌ای از فعالیت‌های کتاب ضمیمهٔ پیام‌های آسمان است که به زبانی ساده و با متنی روان در اختیار شما علاقه‌مندان قرار دارد. این مجموعه شامل نکات ریز و دقیقی است که هر دانش‌آموز برای درک بهتر پیام‌های آسمان به آن نیاز دارد. در این کتاب علاوه بر پاسخ فعالیت‌های کلاسی، انواع سوالات تشریحی، کامل کردنی، چهارگزینه‌ای و صحیح و غلط نیز وجود دارد که می‌تواند به درک بهتر دانش‌آموز و آمادگی بیشتر وی در امتحانات کلاسی و پایانی کمک کند. امیدوارم که مورد قبول علاقه‌مندان قرار گیرد.

افتخار بندگی

نکات طلایی درس

- پیروی از متخصصان و صاحب نظران در رشته‌های مختلف کاری بسیار عاقلانه و پسندیده است.
- به کسی که توانایی لازم را برای بیرون آوردن احکام از قرآن، سنت و ... دارد، مجتهد می‌گویند.
- تلاش مجتهد برای بیرون آوردن احکام را اجتهاد می‌گویند.
- پیروی فرد غیرمجتهد از عالم مجتهد، تقلید نام دارد و به انجام دهنده تقلید، مقلد می‌گویند.
- تقلید تصمیمی عاقلانه است که مقلد برای اطمینان از درستی اعمال دینی خود آن را انجام می‌دهد.
- تقلید در مسائل اعتقادی و باورهای دینی، صحیح نیست، چون هر فرد وظیفه دارد به اندازه توانش از مسائل اعتقادی آگاه شود.

- اعمال دینی از اعتقادات دینی سرچشمه می‌گیرد.
- باید هر کس برای خود دارای عقیده‌ای همراه با شناخت و باور شخصی باشد.
- برخی از شرایط مجتهد عبارتند از:
 ۱. تسلط بر قرآن (یعنی احکامی که در قرآن بیان شده است).
 ۲. تسلط بر سنت (یعنی احکامی که در سنت بیان شده است).
 ۳. تسلط بر آراء و نظرات صحابه و مجتهدان در زمینه احکام.
 ۴. دانستن زبان عربی در حدّی که برای درک و دریافت احکام لازم است.
- ایمان و پایبندی به دین و عادل بودن لازمه کار مجتهد است.
- برخی افراد بدون اطلاع و آگاهی از دستورات دین، گاهی در مسائل دینی (خصوصاً احکام) اظهار نظر می‌کنند. این کار بسیار ناپسند است و برای آن در آخرت نیز بازخواست می‌شوند.
- خداوند سخن گفتن از دین را ممنوع نکرده است؛ اما از انسان‌ها می‌خواهد با علم و آگاهی و دلیل از دین سخن بگویند.
- مسلمان موظف است درباره موضوعی که نمی‌داند تحقیق کند؛ سپس با اخلاص و امانت‌داری درباره مسائل دینی سخن بگوید. در غیر این صورت گفتن کلمه « نمی‌دانم» و سکوت کردن بر انسان واجب است.

- مطالعه و پرسش کردن از اهل علم می تواند توان علمی ما را بالا ببرد و بر میزان معلومات دینی ما بیفزاید.

سوالات تشریحی

۱. مجتهد کیست؟ به کسی که توانایی لازم را برای بیرون آوردن احکام از قرآن، سنت و ... دارد، مجتهد می گویند.
۲. اجتهاد چیست؟ تلاش مجتهد برای بیرون آوردن احکام را اجتهاد می گویند.
۳. تقلید چیست؟ و مقلد کیست؟ پیروی فرد غیرمجتهد از عالم مجتهد، تقلید نام دارد و به انجام دهنده تقلید، مقلد می گویند.
۴. تقلید چگونه تصمیمی است؟ تصمیمی عاقلانه است که مقلد برای اطمینان از درستی اعمال دینی، آن را انجام می دهد.
۵. آیا تقلید در مسائل اعتقادی و باورهای دینی صحیح است؟ چرا؟ خیر - چون هر فرد وظیفه دارد به اندازه توانش از مسائل اعتقادی آگاه شود.
۶. چهار مورد از شرایط مجتهد را بیان کنید .
 - (۱) تسلط بر قرآن (یعنی احکامی که در قرآن بیان شده است.)
 - (۲) تسلط بر سنت (یعنی احکامی که در سنت بیان شده است.)

- ۳) تسلط بر آراء و نظرات صحابه و مجتهدان در زمینه احکام.
- ۴) دانستن زبان عربی در حدی که برای درک و دریافت احکام لازم است
۷. لازمه کار مجتهد چیست؟ ایمان و پایبندی به دین و عادل بودن
۸. خداوند از مردم خواسته چگونه در مورد دین اظهار نظر کنند؟ با علم، آگاهی و دلیل
۹. مسلمان در مورد موضوعی که نمی‌داند چه وظیفه‌ای دارد؟ تحقیق کند؛ سپس با اخلاص و امانت‌داری درباره مسائل دینی سخن بگوید. در غیر این صورت گفتن کلمه « نمی‌دانم» و سکوت کردن بر انسان واجب است.
۱۰. چه مواردی می‌تواند بر بالابردن توان علمی و میزان معلومات دینی ما بیفزاید؟ مطالعه و پرسش نمودن از اهل علم
۱۱. مطالعه کردن و پرسش نمودن از اهل علم چه فایده‌ای دارد؟ توان علمی ما را بالا می‌برد و بر میزان معلومات دینی ما می‌افزاید.

سوالات کامل کردنی

۱. پیروی از متخصصان و صاحب نظران در رشته‌های مختلف کاری بسیار _____ و _____ است. (عقلانه - پسندیده)
۲. اعمال دینی از _____ سرچشمه می‌گیرد. (اعتقادات دینی)
۳. برخی افراد بدون اطلاع و آگاهی از احکام دینی، گاهی در مسائل دینی (خصوصاً احکام) اظهار نظر می‌کنند. این کار بسیار _____ است و برای آن در آخرت نیز _____ می‌شوند. (ناپسند - بازخواست)

فعالیت کلاسی

الف) توضیح دهید از میان انواع تقلیدی که در زیر آمده، کدام درست و کدام نادرست است؟

- تقلید غیرعالم از غیرعالم (نادرست)
- تقلید عالم از غیرعالم (نادرست)
- تقلید غیرعالم از عالم و مجتهد (درست)
- تقلید عالم غیر مجتهد از عالم مجتهد (درست)

ب) با توجه به شرایطی که برای مجتهد خواندیم به پرسش‌های زیر پاسخ دهید و دربارهٔ پاسخ صحیح توضیح دهید:

۱. آیا فرد غیر مجتهد می‌تواند در مسئلهٔ توحید و یگانگی خداوند، از مجتهد تقلید کند؟ خیر- در اصول دین یعنی توحید و نبوت و معاد تقلید جایز نیست، هر کس باید با فکر و نظر خود یکتایی خداوند را بپذیرد و به نبوت اعتقاد داشته باشد و بداند که خداوند در آخرت به اعمال انسان‌ها رسیدگی می‌کند و پاداش و جزا می‌دهد.

۲. آیا می‌توان به فردی که توانایی اجتهاد دارد، اما پایبندی به دین و تقوا در او ضعیف است، اعتماد نمود و از وی تقلید کرد؟ خیر- پایبندی به دین و تقوا لازمهٔ کار مجتهد است. باید به کسی اعتماد نمائیم و از او تقلید کنیم که به دین پایبند باشد و تقوا داشته باشد.

۳. آیا تقلید مقلد از مجتهد، کاری عاقلانه و درست است، چرا؟ کاری عاقلانه و درست است؛ چون همهٔ انسان‌ها فرصت آن را ندارند که در تمامی رشته‌ها به تخصص دست یابند.

به سوی پاکی

نکات طلایی درس

- برای پاک کردن چیزی که نجس است باید آنقدر دقت کنیم که رنگ و بوی آن را برطرف کنیم؛ مگر چیزهایی که معمولاً بو یا رنگ ضعیفی از آنها می ماند.
- در فقه شافعی خون خود شخص اگر در حد قطره‌ای یا به اندازه سکه‌ای باشد نماز با آن صحیح است. در فقه حنفی اگر خون کمتر از یک سکه باشد نماز با آن صحیح است و فرق نمی کند که خون خود انسان باشد یا فرد دیگر.
- آب اصلی ترین پاک کننده است.

سوالات تشریحی

هر چیزی که نجس می‌شود، آیا حتماً باید با آب شسته شود تا پاک گردد؟ البته آب اصلی‌ترین پاک کننده است اما برای پاک کردن بعضی از نجاسات لازم نیست حتماً آنها را بشوییم. مثلاً وقتی کف کفش کسی نجس می‌شود همین که مقداری روی زمین خشک (خاک و سنگ) راه برود و خود نجاست بر طرف شود، کفش او پاک می‌شود و نیازی به شستن ندارد.

خودت را امتحان کن

۱. برای پاک کردن چیزهایی که نجس شده‌اند چه باید کرد؟ آن‌ها را با آب می‌شوئیم به طوری که اطمینان شود دیگر اثری از نجاست باقی نمانده است. البته اگر نجاستی که اثرظاهری آن باقی باشد مانند خون با سه بار شستن و فشردن هر مرتبه، پاک می‌گردد.
۲. برای پاک کردن لباس یا بدنی که سگ آن را نجس کرده چه باید کرد؟ آن را با آب می‌شوئیم به طوری که اطمینان شود که اثری از نجاست باقی نمانده است. البته مستحب است هفت مرتبه شسته شود.
۳. آیا نماز کسی که محل دفع ادرارش را با دستمال کاغذی پاک کرده، صحیح است؟ نمازش صحیح است، فقط اطمینان شود اثری از ادرار باقی نمانده است.

ستون دین

فعالیت کلاسی

در فقه شافعی اعمالی که انجام دادندشان در نماز واجب است، ارکان نماز می‌نامند که عبارتند از:

۱- نیت	۲- قیام با توانایی در نمازهای واجب	۳- تکبیرة الاحرام
۴- خواندن سوره حمد	۵- رکوع	۶- اعتدال بعد از رکوع
۷- دو سجده در هر رکعت	۸- نشستن در بین دو سجده	۹- جلوس در رکعت آخر
۱۰- ترتیب ارکان	۱۱- تشهد در رکعت آخر	۱۲- صلوات بر پیامبر در تشهد آخر
۱۳- سلام اول		

در فقه امام ابوحنیفه (رح)، نماز رکن‌ها و واجب‌هایی دارد. ارکان نماز به اعمالی می‌گویند که در حین نماز باید انجام دهیم و چنانچه هر یک از آنها ترک شود، گرچه از روی عمد نباشد، نماز باطل می‌شود. ارکان نماز عبارتند از:

۱- تکبیرة الاحرام	۲- قیام
۳- قرائت (خواندن یک آیه طولانی یا چند آیه کوتاه از قرآن)	۴- رکوع
۵- دو سجده در هر رکعت	۶- جلوس در رکعت آخر
۷- خارج شدن از نماز با قصد و اراده	

واجبات نماز در فقه حنفی اعمالی هستند که انجام آنها در نماز لازم و ضروری است و اگر یکی از آنها عمدی ترک شود، نماز باطل می‌گردد و اگر به فراموشی ترک شود، در نماز نقص به وجود می‌آید و برای جبران آن باید دو سجده سهو در قعدة آخر بعد از خواندن « اَلتَّحِيَّات » انجام دهیم. برخی از واجبات نماز عبارتند از:

۱- خواندن سوره حمد در دو رکعت اول نمازهای فرض و همه رکعات نمازهای دیگر
۲- خواندن یک سوره یا سه آیه کوتاه و یا یک آیه طولانی بعد از سوره حمد در دو رکعت اول نمازهای فرض و در همه رکعات نمازهای سنت
۳- خواندن تَشَهُد (اَلتَّحِيَّات) در هر دو قعدة

۴- نشستن در قعدة اول در نمازهای سه و چهار رکعتی
۵- آهسته خواندن حمد و سوره در نمازهای ظهر و عصر
۶- قومه (ایستادن کامل بعد از رکوع)
۷- جلسه (نشستن کامل بین دو سجده)
۸- خارج شدن از نماز با گفتن السلام علیکم و رحمة الله
۹- رعایت ترتیب ارکان

یک بار دیگر صحبت‌های آقای پارسا را به دقت بخوانید و با کمک معلم خود، ارکان نماز را مطابق فقه خود مشخص کنید و زیر آن خط بکشید.

در فقه حنفی:

ایستادن یکی از ارکان نماز است و نمازگزار باید تا جایی که برایش امکان دارد نمازش را ایستاده بخواند. (قیام)

بعد از نیت کردن و گفتن تکبیر سپس الله اکبر می‌گوید (تکبیرة الاحرام)

با حالت ایستاده و دست بسته سوره حمد و یک سوره کامل یا چند آیه

از قرآن خواندن (قرائت)

با گفتن الله اکبر به اندازه‌ای که دست به زانوهایش برسد و آن را بگیرد

و خم می‌شود (رکوع)

بعد از رکوع، ایستادن و الله اکبر گویان به سجده رفتن (دو سجده در

هر رکعت)

نشستن بعد از سجده دوم رکعت دوم و خواندن تَشَهَّد (جلوس در رکعت آخر)

سر خود را به طرف راست و چپ بر گرداندن و گفتن « اَلسَّلَامُ عَلَیْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللهِ » (خارج شدن از نماز با قصد و اراده)

خودت را امتحان کن

۱- ارکان نماز چندتا است؟ آنها را نام ببرید؟

در فقه شافعی: (۱) نیت (۲) قیام با توانایی در نمازهای واجب (۳) تکبیرة الاحرام (۴) خواندن سوره حمد (۵) رکوع (۶) اعتدال بعد از رکوع (۷) دو سجده در هر رکعت (۸) نشستن در بین دو سجده (۹) جلوس در رکعت آخر (۱۰) ترتیب ارکان (۱۱) تشهد در رکعت آخر (۱۲) صلوات بر پیامبر در تشهد آخر (۱۳) سلام اول

در فقه حنفی: (۱) تکبیرة الاحرام (۲) قیام (۳) قرائت (خواندن یک آیه طولانی یا چند آیه کوتاه از قرآن) (۴) رکوع (۵) دو سجده در هر رکعت (۶) جلوس در رکعت آخر (۷) خارج شدن از نماز با قصد و اراده.

۲- فرق میان ارکان و غیرارکان در نماز چیست؟ به بخش‌های عملی و گفتاری نماز که انجام دادنشان در نماز واجب است و ترک کردن آنها نماز را باطل می‌کند ارکان و برعکس آن غیر ارکان نام دارد.